

DASTUR
XALQARO KONGRESS
“O‘ZBEKISTON MADANIY
MOROSI – XALQLAR VA
MAMLAKATLAR MULOQOT
YO‘LI”

BIRINCHI KUN

TOSHKENT

XALQARO ILMIY KONGRESNING TANLI OCHILISH.

Plenar majlis.

Moderator: A. Saidov (yuridik fanlar doktori, professor).

Taqdimot film namoyishi

XALQARO KONGRES ISHTIROKCHILARIGA SALOM:

S.Safojev — O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Raisining birinchi o‘rinbosari;

M. Muratov — O‘zbekiston Respublikasi madaniyat vaziri;

B.Yo‘ldoshev — O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi prezidenti;

K. Pikkat - YuNESKOning O‘zbekistondagi vakolatxonasi rahbari,

YuNESKOning Qozog‘iston, Qirg‘iziston va Tojikiston bo‘yicha klaster byurosi direktori;

Doktor T.Kunze – Markaziy Osiyodagi Adenauer Konrad fondining mintaqaviy vakolatli vakili (Germaniya);

Doktor M. Ressler (videomurojaat) – Saksoniya Federal davlat parlamenti raisi (Germaniya);

A. Nuridinov – O‘zbekiston Badiiy akademiyasi raisi.

XALQARO ILMIY KONGRESNING TANLI OCHILISH.

Plenar majlis.

“O‘ZBEKISTON MADANIY MOROSI DUNYO TO‘PLAMALARIDA” loyahasining hisobot-taqdimoti

F.F. Abduxoliqov, O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan jurnalist, muallif va loyiha yetakchisi.

“LOYIHANING ILMIY MAZMUNI” hisoboti

E.V. Rtveladze, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi, loyiha ilmiy rahbari.

***E.V. RTVELADZE 75 YILLIK YUBIYI MUNOSABAT O‘ZBEKISTON
FANLAR AKADEMIYASI AKADEMIGINI XOTIRLASH.***

Moderator: A. Saidov (yuridik fanlar doktori, professor).

E.V Rtveladze haqida video ko'rsatilmoqda.

Kitob taqdimoti “Akademik E.V. Rtveladze - arxeologiya ritsari”.

OH. Saidov, yuridik fanlar doktori, professor.

Tabriklar.

PLENUM MAJLIS DAVOM EDI:

MEDIA-LOYIHANING ALBOMLARI VA VIDEOVARSIYALARI taqdimoti

Moderator: Shaxnoza G'aniyeva

1-TOM. SHARQ DAVLAT MUZEYI

Aleksandr Vsevolodovich Sedov (tarix fanlari doktori, Sharq davlat muzeyi bosh direktor).

Ekaterina Stanislavovna Ermakova (Davlat Sharq san'ati muzeyi bo'limi mudiri).

Muzey kolleksiyasi haqida video taqdimot.

2 TOM. RUS ETNOGRAFIKASI MUZEYI

Natalya Nikolaevna Prokopyeva (Rossiya etnografiya muzeyi muzey bo'liklarini hisobga olish, saqlash va restavratsiya qilish bo'yicha direktor o'rinbosari).

Tatyana Grigoryevna Emelianenko (tarix fanlari doktori, Rossiya etnografiya muzeyining Markaziy Osiyo xalqlarining an'anaviy madaniyati bo'yicha yetakchi ilmiy xodimi).

Muzey kolleksiyasi haqida video taqdimot.

3-TOM. DAVLAT TRETYAKOV GALEREYASI

Tatyana Lvovna Karpova (san'atshunoslik fanlari doktori, Davlat Tretyakov galereyasi bosh direktorining ilmiy ishlar bo'yicha o'rinbosari).

Olga Mixaylovna Polyanskaya (san'atshunos, Davlat Tretyakov galereyasi).

Muzey kolleksiyasi haqida video taqdimot.

4-TOM. DUNYO TO'PLUMLARIDA O'ZBEKISTON KASHTATI VA GILAMLARI

Elmira Fathlbayanovna Gul (O'zbekiston Fanlar akademiyasi San'atshunoslik instituti san'atshunoslik fanlari doktori).

Chet el muzeylaridagi kolleksiya haqida video taqdimot.

5 TOM. RUS MILLIY KUTUBXONASI

Olga Valentinovna Vasilyeva (Rossiya Milliy kutubxonasining Sharq kolleksiyalari sektori mudiri).

Kutubxona to'plami haqida video taqdimot.

6 TOM. GLINKA NOMIDAGI UMUMIY RUSSIYA MUSIQA MADANIYATI MUZEY BIRLASHMASI.

Aleksandr Babaniyazovich Djumaev (san'atshunoslik fanlari nomzodi, Xalqaro an'anaviy musiqa kengashining "Maqom" tadqiqot guruhi raisi).

Muzey kolleksiyasi haqida video taqdimot.

7 TOM. SARQ QO'LYAZMALARI INSTITUTI

Irina Fedorovna Popova (tarix fanlari doktori, professor, Rossiya Fanlar akademiyasining Sharq qo'lyozmalari instituti direktori).

Institut kolleksiyasi haqida video taqdimot.

8 TOM. DAVLAT ERMITAJI

Pavel Borisovich Lurie (filologiya fanlari nomzodi, Davlat Ermitaj muzeyi Sharq bo'limining Markaziy Osiyo, Kavkaz va Qrim bo'yicha sektor mudiri).

Andrey Vladimirovich Omelchenko (tarix fanlari nomzodi, Markaziy Osiyo, Kavkaz va Qrim sektori katta ilmiy xodimi, Davlat Ermitaj muzeyi Sharq bo'limi).

Larisa Yurievna Kulakova (Davlat Ermitajining Sharq departamenti ilmiy xodimi).

Muzey kolleksiyasi haqida video taqdimot.

9-TOM. DAVLAT TARIXI MUZEYI

Natalya Ivanovna Shishlina (tarix fanlari doktori, Davlat tarix muzeyi arxeologik yodgorliklar bo'limi boshlig'i).

Olga Georgievna Gordeeva (Davlat tarix muzeyi matolar bo'limi boshlig'i).

Muzey kolleksiyasi haqida video taqdimot.

10-TOM. O‘ZBEKISTONDA GILIMDAN KELISH ASRLAR BOYI SAQLANGAN AN’ADA

Elmira Fathlbayanovna Gul (O‘zbekiston Fanlar akademiyasi San’atshunoslik instituti san’atshunoslik fanlari doktori).

Taqdimot video.

13.00-14.00 BAYRAMONA TUSHLIK. HAMKASHLAR NOMINDAN TABRIKLAR

14.30-15.30 BIRINCHI ILMIY SESSIYA

O'ZBEKISTON HUDUDI - TURLI MADANIYATLAR Chorrahasi

VA BADDIY ANNALARI

Moderatorlar: *D.Alimova* (tarix fanlari doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Tarix instituti Tarixshunoslik va manbashunoslik bo‘limi mudiri),

A. Naimark (Hofstra universiteti, Nyu-York, tasviriy san’at, dizayn va san’at tarixi kafedrasini mudiri, t.f.n., professor)

HISOBOTLAR (vaqt chegarasi - 7 min.):

1. Janubiy O‘zbekistonni arxeologik o‘rganishda erishilgan yutuqlar bu asrdagi ilmiy nashrlar nuqtai nazaridan. *Valeriy Nikonorov* (tarix fanlari nomzodi, Rossiya Fanlar akademiyasi Moddiy madaniyat tarixi instituti O‘rta Osiyo va Kavkaz arxeologiyasi bo‘limi katta ilmiy xodimi. Moskva, sh.

Rossiya).

2. Termiz, Buddist jamoalari Hindiston va O‘rta Osiyoni bog‘lovchi. *Jerar Fussman* (*Kollej de Fransiyaning faxriy professori. Parij, Fransiya*).

3. Xorazm ekspeditsiyasining O‘zbekiston hududidagi ishlari: Xorazm arxeologik-etnografik ekspeditsiyasi arxividan olingan materiallar. *Irina Arjantseva* (tarix fanlari nomzodi, Rossiya Fanlar akademiyasi Mikluxo-Maklay

nomidagi Arxeologiya va antropologiya instituti yetakchi ilmiy xodimi. Moskva, Rossiya);

Geynrix Xarke (Tyubingen universiteti professori, Germaniya).

4. Kumush idishlardagi Xorazm yozuvlari (Xorazm davrini belgilash masalasi). **Pavel Luri** (filologiya fanlari nomzodi, Markaziy Osiyo, Kavkaz va Qrim bo'yicha sektor mudiri, Davlat Ermitajining Sharq bo'limi, Sankt-Peterburg, Rossiya).

5. Iskandar Zulqarnayn va O'zbekistonning qadimgi xalqlari. **Marek Yan Olbrixt** (professor, Rzeshev universitetining antik davrlar tarixi va sharqshunoslik kafedrasini mudiri, Polsha).

6. Buxoroning eng qadimgi tangalari. **Aleksandr Naimark** (professor, Hofstra universiteti, Nyu-York, AQSh tasviriy san'at, dizayn va san'at tarixi kafedrasini mudiri).

7. Arxeologiyada xalqaro ilmiy hamkorlik. Janubiy O'zbekistonga chex-o'zbek ekspeditsiyasining yangi natijalari. **Ladislav Stancho** (shifokor, Klassik arxeologiya instituti xalqaro ekspeditsiyalari rahbari, Chexiya Respublikasi).

8. Bronza davrida va Buyuk Hindiston yo'lida lapis lazuli savdosida Baqtriya va Marg'iyonaning o'rni.

Sergey Laptev (Tarix fanlari nomzodi, maxsus ilmiy xodim, Mixo muzeyi, Yaponiya).

15.30-16.00- Kofe break

16:00–18:00 IKKINCHI ILMYIY SESSIYA

O'ZBEKISTON SAN'ATI ESERLARI DUNYO TO'PLAMLARIDA

Moderatorlar: **Akbar Hakimov** (O'zbekiston Badiiy akademiyasi akademigi), Yelena Tsareva (Buyuk Pyotr nomidagi antropologiya va etnografiya muzeyi (Kunstkamera) RAS, tarix fanlari nomzodi)

HISOBOTLAR (vaqt chegarasi 7 min.):

1. Xorijiy mamlakatlardagi madaniy ob'ektlar - madaniy yarashuv elchilari.

Styuart Gibson (YUNESKO bo'yicha AQSH maslahatchisi).

2. **Osori-atiqalar G‘arbga jo‘natiladi: O‘zbekiston madaniy merosi Fransiya va Shveysariyaning bir qancha muzeylarida.** Ketrin Pujol (shifokor, Sharq tillari va tsivilizatsiyalari milliy instituti professori, Parij, Fransiya).
 3. **“O‘zbekiston madaniy merosi xazinalari” ko‘rgazmasi va “Hamdo‘stlik merosi. Kelajak uchun an'analar” loyihasi haqida.** Elena Titova (Umumrossiya dekorativ, amaliy va xalq ijodiyoti muzeyi direktori. Moskva, Rossiya).
 4. **Ozərbayjon Milliy san'at muzeyi kolleksiyasidan an'anaviy o'zbek madaniyati olami.** Xadicha Asadova Veli qizi (san'atshunoslik fanlari doktori, Ozarbayjon Milliy san'at muzeyi direktorining fan bo'yicha o'rinbosari).
 5. **Antropologiya va etnografiya muzeyi fondidagi O‘zbekiston madaniy merosi xazinalari.** Buyuk Pyotr (Kunstkamera) RAS. Yuriy Chistov (direktor, tarix fanlari doktori). Yuliya Kupina (direktor o'rinbosari, tarix fanlari nomzodi).
 6. **O‘zbekiston tarixi davlat muzeyidagi noyob ashyolar.** Jannat Ismoilova (Tarix muzeyi direktori, tarix fanlari doktori, professor)
 7. **Britaniya muzeyidagi jade kosasi.** Doktor Ladan Akbarniya (Islom kolleksiyalari kuratori, Britaniya muzeyi)
- Munozaralar. Kongressning birinchi kuni yakunlarini sarhisob qilish.**

KONGRES ISHTIROKCHILARI SHARFIGA KATTA ZIYOFAT

15-may, soat 19:00

**CITY PALACE MEHMONXONASI YOZGI BOG'IDA XALQARO
KONGRESS ISHTIROKCHILARI SHARFIGA KATTA ZIYOFAT BO'LIB
O'TADI.**

KONGRES ISHTIROKCHILARI SHARFIGA KATTA ZIYOFAT

**O‘zbekiston madaniyati va san’atini keng yoritish maqsadiga qaratilgan
“Karvon TV” telekanali taqdimoti**

KARAVON TV – O‘zbekiston tog‘lari cho‘llar bag‘rida, aql bovar qilmaydigan jazirama va kechki musaffo havoda, dono oqsoqollari mehnatkash odamlarda, issiq tandir non va sovuq qaymoq, yo‘l bo‘yidagi ingichka baland terak va bolalar cho‘miladigan musaffo ariqlarda, xira pushti quyosh chiqishida. va osmondagi

yorqin yulduzlar, buvilar nevaralari uchun o‘ylab topgan ertaklarda va maqom naqshlari, Mirzo Ulug‘bekning yulduzlar katalogi va Alisher Navoiy lirikasi...

O‘zbekistonning turli hududlaridan kelgan milliy taomlarning eng sara namunalaridan tatib ko‘rilgan “Jurnalistlar baxori” an’anaviy folklor media festivali, palov tanlovi.

O‘zEOAVMA loyihalari orasida yana bir durdonasi an’anaviy “Jurnalistlar baxori” festivalidir. Festivaldan ko‘zlangan maqsad milliy an’ana va urf-odatlarimizni, mamlakatimizning turli hududlarining o‘ziga xos madaniyatini targ‘ib qilish, O‘zEOAVMAGA a‘zo bo‘lgan hududiy teleradiostansiyalar xodimlarini rag‘batlantirishdan iborat. Ta’kidlash joizki, an’anaviy “Jurnalistlar baxori” festivali O‘zEOAVMA bilan hamkorlikda o‘tkazayotgan media kunlari tadbirlarining boy dasturining ajralmas qismi hisoblanadi. Shu kuni, bitta maydonda mamlakatimizning barcha hududlaridan nodavlat tele va radiokanallarning ijodiy va texnik xodimlari bir joyga to‘planib, ularning har biri hakamlar hay‘atiga muayyan hududga xos milliy taomlar va liboslar ko‘rgazmasini taqdim etadi. Ta’kidlash joizki, nodavlat ommaviy axborot vositalarining OAV xodimlari nafaqat qalam ustasi, o‘z sohasining professional, balki iste’dodli oshpaz, xonanda, raqqosa ham ekanliklarini yildan-yilga namoyon etib kelmoqda.

**IKKINCHI KUN
SAMARQAND**

08.30- “Toshkent-Samarqand” charter reysi orqali parvoz.

10.00-10.30- REGISTON TARIXIY MAJMUASIGA TASHRIF

Registon – Markaziy Osiyoning bezagi, dunyoning eng muhtasham maydonlaridan biri, eski Samarqand markazda joylashgan. Bu yerda bo‘lish baxtiga muyassar bo‘lgan har bir kishi befarq qola olmaydi: Registonning ulug‘vorligi va go‘zalligi istisnosiz barchada zavq-shavq tuyg‘usini uyg‘otadi. O‘rta asrlardagi uchta ulug‘vor universitetlar ansambli 2001 yilda YuNESKOning Butunjahon merosi ro‘yxatiga kiritilgan. Islom olamining eng ulug‘ inshootlaridan biri hisoblangan ushbu ansamblning markazi Tillaqori madrasasi, uning chap tomonida Ulug‘bek madrasasi, o‘ng tomonida Sherdor madrasasi qurilgan. Ulug‘bek madrasasining qimmatbaho mozaikalarining nafisligi, Sherdor madrasasining firuza gumbazlari va mahobatli minoralari, Tillaqorining zarhal devor rasmlari – bularning barchasi hayratga soladi, hayratga soladi va o‘ziga tortadi.

10:30-11:00 SHARQ BOZORI BO'YOQLARI: TILLYA-QORI
MADRESASASIDAGI O'ZBEK GILAMLARI TARIXI HAQIDA IKKI KITOB-
ALBUMLAR TAQDIMOTI.

Registon maydonidagi Tillaqori madrasasida O'zbekistonning yetakchi viloyatlari – Buxoro, Samarqand, Marg'ilondan kelgan o'zbek ustalarining eng yaxshi gilamdo'zlik va so'zani asarlari ko'rgazmasi bo'lib o'tadi. Ulug'vor o'zbek gilamlar tarixi haqida, ularni tayyorlash sirlari va texnologiyalari bilan ishtirokchilar “O'zbekiston madaniy merosi” turkumidagi “O'zbekiston gilamlari va kashtachiligi jahon kolleksiyalarida” va “O'zbekiston gilamdo'zligi: asrlar davomida saqlanib qolgan an'analar” nomli kitob-albomlari taqdimoti doirasida o'rganadilar.

O'zbek gilamchiligi an'analari bugun, xuddi asrlar avvalgidagi kabi, avloddan-avlodga o'tib kelmoqda, O'zbekistonning ko'plab hududlarida qayta tiklanmoqda. Markaziy Osiyo hududidagi ilk gilamlar eramizgacha bo'lgan I-II asrlarda ishlab chiqarilgan. Gilam to'qish sirlari ehtiyotkorlik bilan saqlanadi. Har bir yangi avlod ushbu san'atni sayqallaydi va takomillashtiradi. Yorqin, original. gilamlardagi murakkab naqshlar, chiziqlar, aslr rangi, yorqinligi, son-sanoqsiz naqsh varyantlari- bularning barchasi o'zbek gilamlarining dunyo bo'ylab qayta-qayta mashhur bo'lishiga imkon beradi.

ULUG'BEK MADRESSASI. XALQARO KONGRESS ISHINI DAVOM
ETTIRADI

**Samarqandda xalqaro kongress o'z ishini ulug'vor, ko'p asrlik ilm maskani –
Ulug'bek madrasasida davom ettirib, uch bo'lim yig'ilishlari o'tkaziladi.**

Temuriylar buyuk qudratining vorisi, atoqli matematik va astronom Ulug'bek 1417-yilda madrasa qurishga buyruq beradi – arabcha “madras” so'zidan olingan bo'lib, so'zma-so'z “ular ta'lim beradigan, dars beradigan joy” degan ma'noni anglatadi.

Aynan shu bino Registon maydonida birinchi bo'ldi. Uch yildan so'ng qurilish tugallandi va madrasa darvozasida osmon, astronomiya timsoli bo'lgan o'n qirrali yulduzlar naqshlari o'rin oldi. U o'sha davrda Samarqanddagi eng yirik ilmiy-ta'lim muassasasi edi. Bu yerda talabalarga falsafa, astronomiya, matematika, ilohiyot fanlaridan saboq berilar edi.

11:00–13:00 UCHINCHI ILMYIY SESSIYA

O'ZBEKISTON SAN'ATINING O'ZIGA XOSLIGI VA TARIXIY-MADANIY AHAMIYATI

1-Bo'lim. O'ZBEKISTON AMALIY SAN'ATI – TURL KO'RINISHDAGI MAKTABLAR. HISOBOTLAR VA MUHOKAZALAR.

Moderatorlar: **Elmira Gul** (O'zbekiston Fanlar akademiyasi San'atshunoslik instituti san'atshunoslik fanlari doktori), **Frederik Bopertuis-Bressan** (Temuriylar san'ati va tarixi uyushmasi prezidenti va hammuassisi, Fransiya)

1. Kashtachilik va gilamdo'zlikka bag'ishlangan loyiha doirasida chop etilgan ko'rgazma va albomlar taqdimoti.
2. Yevropa to'qimachilik kontekstida Baqtriya gilamlari. An'analar. Elena Tsareva (Buyuk Pyotr nomidagi antropologiya va etnografiya muzeyi ilmiy xodimi tarix fanlari nomzodi, Kunstkamera).
3. Jan va Mari Eriksonlar to'plami: Sharq va G'arbning o'zaro ta'siri. Mishel Xardi (Kalgari universiteti "Nikles galereyasi" kuratori, Kanada).
4. Suzanda mahalliy va global simmetriya. Kerol Bier (Islom tadqiqotlari markazi kuratori. To'qimachilik muzeyi. Jorj Vashington universiteti. Vashington, AQSh).

2-Bo'lim. BUYUK IPAK YO'LI - SHARQ VA G'ARBNI BOG'LOVCHI YO'L

Moderatorlar: **Rustam Sulaymonov** (tarix fanlari doktori, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan fan arbobi, Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti), **Shain Mustafoyev** (tarix fanlari doktori, professor, Milliy Fanlar akademiyasi Sharqshunoslik instituti direktori o'rinbosari, Ozarbayjon)

1. Samarqand boyligi xalqlar va savdo-sotiq chorrahasida. Miloddan avvalgi 2-asr - milodiy 1-asr. Doktor Bertil Lionnet (Frantsiya Milliy ilmiy tadqiqot markazining tadqiqot bo'yicha faxriy direktori. Parij, Fransiya).
2. "Buyuk ipak yo'lini akademik E.V. Rtveldze. Shayn Mustafoyev (akademik, tarix fanlari doktori, professor, Milliy Fanlar akademiyasi Sharqshunoslik instituti direktori o'rinbosari, Ozarbayjon).
3. "Buyuk Ipak yo'li – muloqot va madaniyatlar yo'li". Karl Baypakov (akademik, tarix fanlari doktori, professor, Arxeologiya institutining faxriy direktori. OH. Marg'ulon. Qozog'iston).

4. “YUNESKO Ipak yo‘li – mamlakatlar va avlodlarni bog‘lovchi ip” xalqaro loyihasi. Dmitriy Voyakin (Qozog‘iston Respublikasi Jahon merosi milliy qo‘mitasi raisining o‘rinbosari, tarix fanlari nomzodi.Qozog‘iston).
5. “Buxoro va uning jahon tarixidagi o‘rni”. Shuhrat Muhamedov (O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Tarix instituti direktor o‘rinbosari, tarix fanlari nomzodi, dotsent)
6. “Ko‘hna Termizdagi Qoratepa qishlog‘ida monumental rangtasvirning topilishi” Shokir Pidaev (O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi San‘atshunoslik instituti direktori, tarix fanlari nomzodi)
7. “Turkiya va O‘zbekistonning madaniy-musiqiy birligi”. Songul Karahasanoglu (Davlat konservatoriyasi professori, Istanbul, Turkiya).
8. “O‘rta Osiyo musiqiy makonida Transoksanianing imtiyozli mavqei”. Doktor Jan Dyuring (Fransiya Milliy ilmiy tadqiqot markazi professori, katta ilmiy xodimi. Parij, Fransiya).

3-Bo‘lim. MOVAROUNNAHR KITOB SAN‘ATI

Moderatorlar: Irina Fedorovna Popova (tarix fanlari doktori, professor, Rossiya Fanlar akademiyasining Sharq qo‘lyozmalari instituti direktori), **Lale Uluch** (Bosfor universiteti, doktor, professor)

1. “Rossiya Milliy kutubxonasi fondidan Alisher Navoiyning 1522 yil miniatyuradagi “Kulliyot”iga tushirilgan portreti”. Olga Vasilyeva (Rossiya Milliy kutubxonasining sharqiy fondlari sektori rahbari).
2. To‘ppopi saroyi qo‘lyozmalari. Doktor Lale Uluch (Bosfor universiteti professori, Istanbul, Turkiya).
3. “Bobur nomining qaytishi”. Doktor Tsuge Genichi (Tokio San'at universiteti, musiqa fakulteti professori. Tokio, Yaponiya).
4. “Berlin davlat kutubxonasida O‘zbekiston va Markaziy Osiyo qo‘lyozmalari: yozma merosdan foydalanish imkoniyatini ta‘minlash. Kristof Rauch (Berlin davlat kutubxonasi Sharq bo‘limi mudiri).
5. “Madaniy merosning noyob guvohlarini himoya qilish - faksimil nashrlar qanchalik qimmatli va noyib qo‘lyozmalarni aniq saqlashga imkon beradi. Aleksandr Vilgelm ("Myuller va Shindler " nashriyotining marketing va rivojlanish bo'yicha vitse-prezidenti. Germaniya-Avstriya).
6. “O‘zbekiston qo‘lyozma merosi O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Sharqshunoslik instituti fondi misolida”. Roik Bahodirov. (O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Sharqshunoslik instituti. Kafedra mudiri, falsafa fanlari doktori, professor)

7. “O‘zbekiston madaniy merosi – mamlakatlar va xalqlar o‘rtasidagi yo‘l sifatida”
Katibur Rahmon (Hindiston Milliy muzeyi, qo‘lyozmalar bo‘limi kuratori, doktor).

**13:00-16:30 SAMARQAND QOG‘OZ ISHLAB CHIQUARISH ZAVODI
(KONIGIL). Tushlik uchun tanaffus, EKSKURSIYA**

Keyingi manzil Samarqand qog‘oz ishlab chiqaradigan noyob zavod bo‘ladi.

Samarqand yaqinidagi Konigil qishlog‘ida go‘zal joy bor: soyali daraxtlar, Siyob daryosi, kiraverishdagi kichkina choyxona, mehmonlarni mazali samarqand palovi va mevalari bilan siylash, charxpalak – suv oqadigan qadimiy idishlar bilan bezatilgan suv g‘ildiragi. Meros zavodida qadimiy Samarqand texnologiyasi bo'yicha qog'oz tayyorlash an'anasi qayta tiklandi. Qizig'i, hamma jarayon qo'lda amalga oshiriladi va fabrikaning har bir mehmoni qog'oz ishlab chiqarishni shaxsan kuzatishi mumkin. Tadbirda Samarqand va Buxorodan kelgan xattot va miniatyura ustalari ishtirok etib, mehmonlarga sharq yozuvi san'ati va nafisligini namoyish etildi.

8-asrdan Samarqandda qog‘oz ishlab chiqarila boshlandi va 9-asr boshlarida bu ishlab chiqarish hunarmandchilikning muhim tarmog‘i hisoblangan. Samarqand qog‘ozi paydo bo‘lgan paytdan to o‘rta asrlarning oxirigacha sharqiy va g‘arbiy bozorlarda hukmronlik qilgan. Ushbu mahsulotning turli xil navlari ming yil davomida, 8-19-asrlarda nafaqat Markaziy Osiyoda, balki Yaqin Sharq va Evropada - Ispaniya, Frantsiya, Germaniyada mashhur edi.

16.30-19.00. MEHMONXONAGA QAYTISH. BO‘SH VAQT.

**19:30-22:00 "BAGISHAMOL" SHARQ BOG'IDAGI TANTANALI KECHA.
KONGRESSNING YOPILISHI.**

Xalqaro forum mehmonlari uchun yana bir ajoyib tadbir – Samarqand atrofidagi Amir Temurning yetti bog‘i timsolida qayta tiklangan “Bag‘ishamol” sharqiy bog‘ida milliy musiqa ansambllari jo‘rligida kechki ovqat rejalashtirilgan. Kechki ovqatda mehmonlarni eng yaxshi sharqona taomlar va milliy taomlar kutmoqda.

Ma'lumki, Amir Temur davrida Samarqand go‘zalligi va hashamati afsonaviy bo‘lgan bog‘ va saroylar bilan o‘ralgan edi. Amir Temur saroyida elchilarni qabul qilishning batafsil tavsifi Klavixoning kundaligida keltirilgan. 1404-yil 8-sentabrda Dilkush bog‘ida Temurga taqdim etilgan Kastiliya elchixonasi uni shunday ta'rifladi: o‘qlari baland urayotgan favvora, favvorada qip-qizil olmalar suzib yurardi...”.

Ushbu turar-joy bog'lariga "Bagi Bikhisht" (Adan bog'i), "Bagi Jahanname" (Tinchlik bog'i), "Bagi Maydon" (Bog' maydoni) va, albatta, "Bagi Shamal" (Shamollar bog'i) kabi she'riy nomlar berilgan. Samarqandning qishloq bog'-saroylarida xorijiy elchilarni qabul qilish marosimlari, shoh mehmonlar bilan uchrashuvlar, muhtasham to'y marosimlari, bayram sayllari bo'lib o'tdi.

22:20-22:40 3D MAPPING – REGISTON MAYDONIDA YORUG'LIK VA MUSIQA SHOUSHI

Mehmonlarga yana bir g'ayrioddiy tomosha taqdim etiladi. Samarqand - maydonda 3D-mapping yorug'lik va musiqa shousi. Registon tarixiy voqealarga bag'ishlangan. Ko'rgazmaning eng qiziqarli qismi O'zbekiston muzeylari omborlarida saqlanayotgan real tarixiy ashyolarning raqamlashtirilgan 3D modellari bo'lib, ular oddiy tashrif buyuruvchi yoki sayyoh uchun oddiygina bo'lishi mumkin emas. Ular orasida Fayoz-tepadagi o'tirgan Budda tasviri tushirilgan jahonga mashhur friz, Amudaryo xazinasidan ikki sher griffinli tilla bilaguzuk, Kushon shahzodasining boshi va boshqalar bor. Bu yerda tomoshabinlar O'zbekistonning birinchi yozma til yodgorligi "Avesto"dan boshlab, Buyuk Ipak yo'li, atoqli olimlar, shoir va hukmdorlar, zamonamizning zamonaviy yutuqlari bilan boshlangan butun tarixini orqaga nazar tashlagandek ko'rishlari mumkin bo'ladi.

2015-yilda Registon maydoniga yangi zamonaviy jihozlar o'rnatilib, "Sharq taronalari" X yubiley xalqaro musiqa festivalining yopilishi munosabati bilan ilk bor yorug'lik va musiqiy spektakl namoyishi bo'lib o'tdi. Uning mazmuni O'zbekistonning rivojlanish va shakllanish tarixi, madaniyati, tarixiy shaxslari, mamlakat yutuqlari. Ishlab chiqarish maksimal ishonchlilik bilan amalga oshiriladi: unda ko'rsatilgan artefaktlar asl nusxalardan raqamlangan.